

‘Εξη νεότατοι Έλληνες συνθέτες:
Έξοχες έρμηνείες του ΕΣΣΜ
υπό τον Ίάκωβο Κονιτόπουλο.

21/2016.

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΠΡΙΝ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ, ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΜΑΣ, δριμύτατο στυλιάρι (εὐγε-
νῶς...) στὸν ἀνεγκέφαλο ἀνευθυνοῦπέυθυνο, πού καίτοι τὸ θέαμα-ἀκρόαμα
ἦταν βιντεοσκοπημένο, ἐπέμενε νὰ προβληθῆ ἡ παραγωγή (Μέτ...) τῆς
‘Ηλέκτρας τοῦ Ρίχαρντ Στράους τὸ Σάββατο, 7 Μαΐου 2016 στὴν Αἴ-
θουσα Τριάντη: ναί, τὴ στιγμή πού σύσσωμη ἡ ‘Ελλάδα ἀπεργοῦσε ἀνα-
μένοντας τὴ σταύρωσή της ἀπὸ τὴν ψήφιση τοῦ κατὰ Κατρούγκαλον...
(ἀν)ασφαλιστικοῦ. Ἀποδείξαντος περιτράνωσ ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς Ἀλέξης
Τσίπρας μποροῦσε κάλλιστα νὰ ὀνομάζεται Ἀνδρέας Παπανδρέου Β΄.
Στραβοφορώντας ἀριστερὴ (;!) μάσκα (δυστυχῶς ὄχι ἀποκρηάτικη...), μὲ
τὸ «ἀσφαλιστικὸ» ἐτόλμησε ὅτι δὲν τόλμησε οὔτε ἕνας Γεώργιος
Παπαδόπουλος. Λίμπα στὰ πάντα! Φωτιά καὶ τσεκουῦρι! Ἔτσι, μὲ τὸ
χάος πού ἀκολούθησε τὴν πιὸ δικαιολογημένη ἀπεργία μέσων μαζικῆς
μεταφορᾶς πού θυμοῦμαι, τοῦλάχιστον δύο κριτικοὶ μουσικῆς καὶ μία
κριτικὸς θεάτρου, καὶ οἱ τρεῖς γνωστότατοι ἀπὸ ἐτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ
ὑπογράφων, δὲν μπόρεσαν νὰ παρακολουθήσουν ἐκδήλωση σημαντικώτα-
τη, πού ἀναβαλλόταν εὐκολότατα. Μὴ τολμήσεις νὰ ἐμφανισθεῖς ποτὲ
μπροστὰ μου ἄγνωστο τέρας ἀναισθησίας, κύριε (κερὶ καὶ λιβάνι...) «ὑπεύθυνε», ἐπειδὴ δὲν ἐγγυῶμαι γιὰ τίποτε... Τώρα στὴν κριτικὴ μας:

Πρωταγωνιστῆς τῆς βραδιᾶς τὸ ἱστορικὸ (ἰδρ. 1967) ‘Ελληνικὸ
Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικῆς (ΕΣΣΜ, ἰδρυτῆς: Θόδωρος Ἀντω-

νίου), αυτή τή φορά υπό τή λαμπερήσ διαυγείας, καθαρότητας και ἀδιαλείπτου σφρίγγουσ διεύθυνση του **Ίάκωβου Κονιτόπολου**, χωρίς ὑπερβολή πρωταγωνιστοῦ τῆσ βραδιᾶσ. Μὲ τὴν τελευταία νότα τῆσ συναυλίασ, (6 ἔργα ἰσάριθμων συνθετῶν που προσωπικά πρωτάκουγα), μὲ κυρίεψε μιὰ σκέψη που ἀπλῶσ ξένισε (ὄχι «τρώμαξε») και μένα τὸν ἴδιο: ἀνακάλυπτα μιὰ γενεὰ νεότατων παιδιῶν που ἀντιμετώπιζε τὴ μουσική ὄχι πιά σὰν ἀλληλουχία τῶν 12 μουσικῶν φθόγγων τῆσ χρωματικῆσ κλίμακος (δυνατοὶ συνδυασμοί: 449.750.000 και κάτι) σὲ ἓνα ἄπειρο ρυθμῶν, ἠχοχρωμάτων και δυναμικῶν διαβαθμίσεων, ἀλλὰ σὰν διαδοχὴ ἀνεξάρτητων ἤχων, ἠχοχρωμάτων κ.λπ., που καθένας, ἀνάλογα μὲ τὶσ ἰκανότητέσ του, προσπαθοῦσε νὰ δόση μιὰ λίγο-πολὺ ἔλλογη ἀλληλουχία, νόημα και μορφή. Μερικέσ φορέσ ἡ μουσική ἔμοιαζε μὲ παραμουσικὸ φαινόμενο. Τὰ ἀνωτέρω, δὲν ἔχουν διόλου **ἀξιολογικὸ χαρακτήρα**. Ἀποτελοῦν ἀπλή διαπίστωση διαφοροποιήσεωσ, **ἐτερότητοσ** ἂν θέλετε.. Ἴδωμεν... Ἐπὶ τὸ ἔργον και ἐπὶ τὰ ἔργα λοιπόν, ἅπαντα ἀχρονολόγητα (προφανῶσ τῆσ...ῶρασ) και πλὴν ἐνόσ μὲ ξένουσ (κυρίωσ ἀγγλικούσ) τίτλουσ: λὲσ και ὡσ πρὸσ τὸ γεωγραφικὸ μῆκοσ βρισκόμαστε ὅπουδῆποτε μεταξὺ Λονδίνου και ...Λὸσ Ἀντζελεσ, ὡσ πρὸσ τὸ πλάτοσ δὲ μεταξὺ Ἐδιμβούργου και Λὰσ Βέγκασ... Σημεῖα τῶν καιρῶν...

1. ΜΑΚΡῆΣ, ΔΗΜΗΤΡῆΣ (γ. Χαλκίδα, 1972): *Solar System* [πὲσ το «Ἡλιακὸ Σύστημα» εὐλογημένε: στὴν Ἑλλάδα παίζεται!], για 7 ὄργανα: φλάουτο, κλαρινέτο, φαγκότο, πιάνο, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο. Ἐναρκτήριοι ζωηροὶ ἀσύμμετροι ρυθμοί, ἓνα οἶνεὶ β' θέμα μὲ χαρακτηριστικὸ διάστημα ἀνιούσησ 5ης, μιὰ ἀργὴ ἀποστροφή ἐγγόρδων arco (μὲ δοξάρι) μὲ ὠραία ἀντιστικτικὴ ὑφή, ξανά ἀσύμμετροι ρυθμοί. Εὐχάριστη τονική μουσική μὲ ἀλαργινούσ, μόλισ διακριτοῦσ ἀπόηχοσ ἐλαφρᾶσ, θὰ κέρδιζε ἀφάνταστα μὲ γερὴ, προσεκτικὴ συντόμευση. Ξεχάστε ὅσα ἔγραφε ὁ Μακρῆσ για τὸν «τύπο που δίνει τὴ σχέση τῶν ἀποστάσεων τῶν πλανητῶν του ἡλιακοῦ συστήματοσ», για τὴν ἰδέα τῆσ σύνθεσησ και ἀποσύνθεσησ (...) ἴσωσ και ταυτόχρονα». Κάθε ἄνθρωποσ δικαιούταὶ τὴν ὑποκειμενικότητα τῶν φαντασιώσεων του. Και ἐμεῖσ... δικαιούμεθα νὰ μὴ μπορούμε νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζί του δι' αὐτῶν.

2. ΚΡΑΣΑΚῆ, ΝΙΚΟΛΑΪΑ (γ. Ἀθήνα, 1986): *1η Πιθανότητα*, για βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο. Λιγόφθογγα μοτίβα σὲ ἀτέρμονα

σειρά, ένα β' τμήμα με χαρακτηριστικά τρέμολι και ένα πρότυπο πολυφωνικής γραφής, ξανά μακροσκελέστερο του αναμενομένου. Λίγο ψαλίδι!

3. ΠΑΝΟΥΣΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (γ. Θεσσαλονίκη, 1985): *In One Piece* [πές το *Μονοκόμματα αδελφέ!*], για 7 όργανα: φλάουτο, κλαρινέτο, φαγκότο, κόρνο, πιάνο, βιολί, βιολοντσέλο. Άρχη με...ἄηχο κοντραποῦντο τῶν κλειδιῶν τῶν πνευστῶν, σκόρπιοι ἤχοι καὶ ξαφνικά...μακρόσυρτο γκλισσάντο βιολοντσέλου, σὰν ἤχος ΕΚΑΒ μεταφέροντος, μακρὰ ἀπὸ μᾶς, ἔτοιμοθάνατο. Ἰδεώδης καὶ ὡς ὑπόκρουση γιὰ ἓνα remake τοῦ *Οἱ Γερμανοὶ ξανάρχονται*. Ἀκολούθησαν ἐκρήξεις, ...ἀπρεπῶς συνηχούντων ξυλίνων. *Ma che noia* (τὶ βαρεμάρα!) θὰ ἀνέκραζε ὁ ντὸν Μπάρτολο στὸν ἀθάνατο *Κουρέα!* Ἐμπνευστῆς τοῦ Πανούση, λέει, ὁ Ἡράκλειτος: *Ποταμῶ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δις τῷ αὐτῷ*. (Ἀπόσπασμα 40 ἢ 91). Γιατὶ ὄχι *Κότα τὰ πουλιὰ δὲν τ᾿βγαλες σωστά;* Δὲν τὸν παραπέμπουμε οὐδὲ κἂν στοὺς κλασσικοὺς γιὰ νὰ βιώσει τὸ κατὰ Μπεργκσόν *élan vital* τῆς μουσικῆς: ἄς μελετήσῃ παρτιτούρες συνομηλίκων συμπολιτῶν του ὅπως *Λίνας Τόνια*, *Στέλιου Δήμου*, *Γιάννη Ἀγγελάκη* κ.ἄ.

4. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, ΟΡΕΣΤΗΣ (γ. Ἔδεσσα, 1993): *Distance* [Ἀπόσταση], για 6 όργανα: φλάουτο, κλαρινέτο, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο καὶ κρουστά. Δίπτυχο; Αἰγμάλωτίζει ἐξ' ἀρχῆς ἡ ὀρμητικὴ ἀνοδικὴ πορεία, μιᾶς ἀντιστικτικῆς γραφῆς γεμάτης ἔνταση. Σὲ ὅ,τι θεωρήσαμε ἀρχὴ ἑνὸς β' μέρους, μιὰ πέμπτη γυμνὴ ἀπάγει σὲ ὀλόκληρη καντιλένα ἠχοχρωμάτων, μαγευτικὴ στῆ συνηχητικὴ τῆς πύκνωση. Ὑποσχετικὸ-τατο.

5. ΛΕΙΒΑΔΑΣ, ΠΕΤΡΟΣ (γ. Θεσσαλονίκη, 1990): *Intravenose Obszönität* [γερμ. Ἐνδοφλέβιος Χυδαιότης: αὐτὸ θὰ πῆ τίτλος!] 6 όργανα: φλάουτο, κλαρινέτο μπάσο, τρομπόνι, βιόλα, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο. Χυμώδεις συνηγήσεις με ἔμφαση στὸ ἠχόχρωμα, μεταστοιχειοῦνται σὲ ἰσοκρατήματα, παράξενα γκλισσάντι κοντραμπάσου συνοδεύουν «ύλακές» τρομπονιοῦ. Χωρὶς διόλου νὰ ἀπωθεῖ, παρασύρει τὴ σκέψη ἀλλοῦ. Τὶ ἤθελε τὶς δῆθεν περισπούδαστες ἀφηρημένες φιλοσοφικὲς ἀναφορὲς στὸ σημείωμα γιὰ τὸ ἔργο καὶ δὴ στὸ μεγαλύτερο χάχα τῆς φιλοσοφίας, τὸν ναζὶ Μάρτιν Χάϊντεγκερ [Martin Heidegger, 1889-1976] ποὺ στὸ 20σέλιδο δοκίμιό του *Was ist die Philosophie* [Τὶ εἶναι ἡ Φιλοσοφία] σκάρωσε ἀπὸ τὸ *Was* τὸ γελοιωδέστατο ἀφηρημένο οὐσιαστικό... *Washeit*, δηλαδὴ ἡ...ιδιότης τοῦ *Ti* ἢ...*Τιότης*; Γράφε νεαρέ

τῆ μουσικῆ σου, ἐνδοφλέβια, ἐνδομυϊκῆ ἢ ὑποδόρεια, μέ κύριο γνώμονα τὸ ἀρχαιοελληνικὸ σοφὸν τὸ σαφές..Ὅσο γιὰ τῆ χυδαιότητα ἐξαντλήθηκε εὐτυχῶς μόνον στὸ Χάϊνεγκερ. Τὸ ἔργο δὲν εἶχε τίποτε χυδαῖο. Ἀντίθετα, εὐτυχῶς.

6. ΠΑΝΑΚΟΣ, ΠΑΝΟΣ (γ. Ἀθήνα, 1986): *Dreamscape* [Τοπίο Ὀνείρου], φλάουτο, κλαρινέτο, κόρνο, φαγκότο, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο, κρουστά (μὲ βιμπραφόν): μιὰ εὐκρινέστατα ὑφέρπουσα μελωδική, ἀπάγει σὲ ὄνειρο παρελθοντικό, πλάσμα τῆς φαντασίας μας, ἠδύμολπες συνηγήσεις, νύξεις ἀσύμμετρων ρυθμῶν, μιὰ μελωδία προετοιμασμένου πιάνου πάνω σὲ κοφτὲς συγχορδίες βιολοντσέλου καὶ κοντραμπάσου καὶ ἓνα φινάλε σὲ ρυθμὸ 5/8, συγκροτήθηκαν σὲ ἓνα ὠραιότατα «ἐσκεμμένο» καὶ δουλεμένο ἀκρόαμα, ἀπὸ τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα τῆς βραδιάς. Ποῦ ἀνεξαρτήτως τῆς γνώμης μας γιὰ κάθε ἔργο χωριστά, μᾶς ἔδωσε ἓνα στίγμα τοῦ ποῦ παραδέρνουν ἐρήμην μιᾶς *ad infinitum* φυγομούσου πολιτείας τὰ ὑποσχετικότερα μουσικά μας νιάτα.

Τέλος εὔγε καὶ στὸν Ἰάκωβο Κονιτόπουλο καὶ στοὺς 11 λαμπροὺς μουσικοὺς ποὺ ἔδωσαν τὸν καλλίτερο ἑαυτό τους: 1. Γιώργο Σκριβάνο (φλάουτο). 2. Γιάννη Σαμπροβαλάκη (κλαρινέτο, κλαρινέτο μπάσο) 3. Δημήτρη Ντακοβάνο (φαγκότο), 4. Χρῆστο Καλούδη (κόρνο) 5. Βαγγέλη Καραμπᾶ (τρομπόνι). 6. Λορέντα Ράμου (πιάνου). 7. Μαξίμ Μανκόβσκι (κρουστά). 8. Στέλλα Τσάνη (βιολί). 9. Ἡλία Σδοῦκο (βιόλα) 10. Λευκὴ Κολοβοῦ (βιολοντσέλο) καὶ 11. Γιώργο Ἀρνῆ (κοντραμπάσο). (Αἴθουσα ΔΜ, 9.5.2016).
